

Asenduskoduteenuse rahastamine ja personal

JUHEND

Statistilise aruande "Asenduskoduteenuse rahastamine ja personal" esitavad kõik need füüsilisest isikust ettevõtjad, juriidilised isikud, kohaliku omavalitsuse üksuse hallatavad asutused või valitsusasutuse hallatavad asutused, kellele on teenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema poolt asenduskoduteenuse osutamiseks väljastatud kehtiv tegevusluba. Aruanne esitatakse sõltumata asutuse alluvusest ja omaniku liigist. Aruande esitaja jälgib, et esitatavad andmed oleks kooskõlas Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse kantud andmetega (asenduskoduteenust saanud lapsed ja nende teenuse saamise aeg kuudes).

Teenust osutavate asutuste omanike liigitamise aluseks on Statistikaameti omanike liigitus 2013 (<http://metaweb.stat.ee/?siteLanguage=ee>).

Asutuste liigitamisel kasutada 2. taseme klassifikaatorit:

Kood	Nimetus	Selgitus
11	Riik, k.a avalik-õiguslikud üksused	Siia liigitatakse, kui riigi või avalik-õigusliku üksuse (üksus on asutatud vastava seaduse alusel) osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub riigile või avalik-õiguslikule üksusele 50% ja rohkem varast.
12	Kohalik omavalitsusüksus	Siia liigitatakse, kui kohaliku omavalitsusüksuse osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub kohalikule omavalitsusüksusele 50% ja rohkem varast.
21	Eesti erasektor	Siia liigitatakse residendid ning kui riigil ja/või kohalikul omavalitsusüksusel ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui riigile ja/või kohalikule omavalitsusüksusele kuulub alla 50% varast.
22	Välismaa erasektor	Siia liigitatakse mitteresidendid ja kui avalikul või Eesti erasektoril ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui avalikule või Eesti erasektorile kuulub alla 50% varast.
90	Muu	Välismaa avalik sektor (välisriigi valitsuse kontrollitava juriidilise isiku osalus majandusüksuses on üle 50% või kuulub välisriigi valitsuse kontrollitavale juriidilisele isikule üle 50% varast); Enamusosaluseta või enamusomandiõigusega (näiteks majandusüksus, kus 1/3 kuulub riigile, 1/3 füüsilisele isikule ja 1/3 välismaisele füüsilisele isikule); Määramata enamusosalusega või enamusomandiõigusega (siia liigitatakse objekte, mille omanikke ei ole võimalik määrata, nt ei ole info omanike kohta kättesaadav).

Tabel 1. Asenduskoduteenuse rahastamine ja kulutused isiku kohta kuus

Kulutused teenusele aruandeaastal kokku - näidatakse eurodes kõik asutuses teenuse osutamiseks tehtud kulud rahastusallikate ja teenust saanud isikute lõikes (asenduskoduteenusel viibinud isikud v.a sotsiaalkindlustusameti suunatud teenuse kasutajad: saatjata alaealised, inimkaubanduse või seksuaalkuriteo ohvrid).

Ridadel 01–02 näidatakse aasta jooksul teenust saanud isikud teenuse saamise kuude järgi:

- Veergudes 1-5 riiklikul hoolekandel olnud laste osas vanusevahemikes 0-2-aastased, 3-17-aastased ning 18-aastased ja vanemad (s.h vanuserühmad 3-17 ja 18 + eraldi puudeta ja puudega lapsed),
- Veerus 6 näidatakse riiklikul hoolekandel olnud laste arv aasta jooksul kokku (**ühekordselt real 01**), nende teenuse saamise aeg kokku kuudes (rida 02) arvutab programm.
- Veerus 7 näidatakse andmed asenduskoduteenusel osalisel riiklikul hoolekandel vanema avaldusega raske- ja sügava puudega laste arvu ja teenust saanud kuude kohta.

Real 01 – märgitakse isikud ühekordselt kui nende vanusevahemik jääb ühte jaotusse (kogu aruandeaasta on laps vanuses 0-2-a; 3-17-a või 18-a ja vanem) ja neil on puude osas olnud sama otsus kogu aastal (on või pole puudega laps kogu aruandeaasta). Kui lapse vanusevahemik muutus aasta jooksul või lapsel oli osa aastast määratud puue (mis mõjutab ka asenduskoduteenuse rahastamist pearaha suuruse näol), siis

märgitakse laps real 01 tema vanust ja puuet iseloomustavatesse kõigisse veergudesse ja lapse asenduskoduteenusel oldud kuud arvestatakse **real 02** selle järgi kui mitu kuud laps oli teenusel vastavas vanuserühmas või puude otsuse kohaselt sh arvestuses lähtutakse rahastamise loogikast, mis on kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega (Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse maksimaalse maksumuse ning asenduskoduteenuse maksimaalse maksumuse ja hinna kehtestamine). Vabariigi Valitsuse määrusest lähtuvalt toimub arvestus järgnevalt:

- Kui asenduskoduteenuse saamiseks õigustatud lapsele hakatakse asenduskoduteenust osutama või lõpetatakse asenduskoduteenuse osutamine kalendrikuu keskel, siis arvestatakse see kuu maht real 02 nimetatud kalendrikuu osas proportsionaalselt asenduskoduteenusel viibitud päevade arvuga.
- Lapse 3-aastaseks saamisel arvestatakse ta 0-2-aastate vanuserühma selle kuu lõpuni, mil tal täitus 3 aastat.
- Puude otsuse puhul arvestatakse ta puudega laste hulka alates otsuse kalendrikuule järgnevast kalendrikuust ja puude otsuse kehtivuse lõppemise korral arvestatakse puudega lapse kuid kuni puude määramata jätmise kalendrikuu lõpuni.

Veerus 6 real 01 kajastatakse isikute arv kokku ühekordselt, seega real 01 veerg 6 võib olla väiksem kui sama rea veergude 1-5 summa, kuivõrd sama isik võib olla märgitud erinevates veergudes 1-5 mitmes veerus (näiteks nii veerus 1 vanusena 0-2 kui veerus 2 vanuses 3-17), kuid veerus 6 tuleb sama isikut näidata ühekordselt. Rida 01 veerg 6 = või < kui veergude 1-5 summa (read 02-12 ehk teistes ridades $V6=V1+V2+V3+V4+V5$ – arvutab programm)

Real 02 – märgitakse kokku teenusel oldud kuud (kuni 2 kohta peale koma, näiteks 3 ja veerand kuud arvestatakse 3,25) vastavalt teenusel olnud isikute vanuse või puude lõikele või teenuse õigustatuse alusel (riiklikul asenduskoduteenusel, vanema avalduse alusel või SKA suunamisel).

Rida 03 – märgitakse teenust saanud isikud ühekordselt aruandeaasta lõpu seisuga arvestades isikute vanust, puuet ja teenuse saamise alust (riiklikul asenduskoduteenusel, vanema avalduse alusel või SKA suunamisel asenduskoduteenusel) aruandeaasta lõpu seisuga.

Read 04–08 – kajastavad eurodes asutuses teenuse osutamiseks tehtud kõiki kulusid rahastusallikate lõikes:

Rida 04 arvutab programm all ridade summana

Rida 05 Isik – näidatakse teenuse kasutajate endi ja/või nende eest teiste pereliikmete või ülalpidamiskohuslaste poolt tasutud summad. Sealhulgas lapse ülalpidamiseks tehtud kulutused, mida on eestkostja loal kasutatud lapse arvel hoiustatud varadest.

Rida 06 Kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest – näidatakse kohalike omavalitsuse üksuste eelarvest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid; ei näidata teenuse kasutaja poolt või tema eest kohalikule omavalitsusele teenuse eest tasutud summasid, mis omavalitsus kannab teenuseosutajale – need on teenuse kasutaja ehk isiku poolt finantseeritud kulud.

Rida 07 Riigieelarvest – näidatakse riigieelarvest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid

Rida 08 Muud allikad – näidatakse kõik eespool loetlemata allikatest laekunud vahendid asenduskoduteenuse osutamiseks.

Rida 09 Kulutused ühe isiku kohta kuus (võrdub rida 04/ rida 02) – arvutab arvutiprogramm, seda aruande koostaja ei täida.

Tabel 2. Asenduskoduteenuse kasutajatega tegelevad põhitöötajad ja nende keskmine töötasu.

Näidatakse töötajad, kes tegelevad otseselt asenduskoduteenuse osutamisega (töölepingu, töövõtulepingu, käsunduslepingu alusel või muu võlaõigusliku lepingu alusel). Ei märgita asutuse töötajaid, kes tegelevad teiste teenuste osutamisega (nt. tegevusjuhendajad jt). Samuti ei märgita töötajaid, kelle tegevus on asutuses tervikuna sisse ostetud (st mitte töölepingu ja töövõtulepingu alusel) või seotud asutuse üldise tegevuse tagamisega. Asutuse üldise tegevusega seotud töötajad (asutuse juhid, raamatupidajad ja teised juhtkonda kuuluvad töötajad ning koristus-, toitlustus-, majandus- ja muu personal, kes ei tegele vahetult teenuse osutamise ja teenuse saajatega) näidatakse aruandes „Hoolekandeaustus”.

Käesoleva tabeli real „muu“ näidatakse asutuse juhtkonda või juhtiv-keskastme spetsialistide hulka kuuluvad töötajad ainult juhul, kui nad tegelevad otseselt teenuse kasutajatega.

Read 01–05 täidetakse vastavalt kasvatusalaltöötajate kvalifikatsioonile, mis on sätestatud sotsiaalhoolekande seaduse § 123 (Nõuded asenduskodu kasvatusala töötajatele) ja § 124 (Nõuded perevanemale ja temaga ühist eluruumi kasutavale isikule):

Abikasvataja omab vähemalt keskharidust ja on läbinud sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituse või on sellele registreerunud. Kui töölepingu sõlmimisel on abikasvataja

eespool nimetatud täienduskoolitusele registreerunud, peab ta selle läbima vähemalt kolme aasta jooksul abikasvataja ametikohale tööleasumisest arvates.

Nooremkasvataja omab: (1) vähemalt keskharidust ning pedagoogilist või sotsiaaltöölalast riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidust; (2) vähemalt keskharidus ning ta on läbinud sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituse.

Kasvataja on vähemalt 1-aastane lastega töötamise kogemus ja kes omab: (1) vähemalt keskharidust ning pedagoogilist riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidust ning on läbinud sotsiaaltöö täienduskoolituse; (2) vähemalt keskharidust ja riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidust sotsiaaltöö alal ning on läbinud pedagoogika täienduskoolituse; (3) vähemalt keskharidust ja muud riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidust, ning on läbinud sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolituse.

Vanemkasvataja omab vähemalt 3-aastast töökogemust laste hoolekande valdkonnas, on juhendanud vähemalt kolm kuud praktikante, nooremkasvatajaid või kasvatajaid ja on koostanud erialase uurimistöö või osalenud laste hoolekande arendustegevuses. Ning omab: (1) vähemalt keskharidusega ning pedagoogilist riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidust ning on läbinud sotsiaaltöö täienduskoolituse; (2) vähemalt keskharidust ja riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidust sotsiaaltöö alal ning on läbinud pedagoogika täienduskoolituse.

Perevanem on vähemalt 25-aastane füüsiline isik, kes vastab vähemalt kasvatajale kehtestatud nõuetele (vt ülalt) ja kellel on vähemalt nooremkasvatajale kehtestatud nõuetele vastav abiline (perevanemaga töötav abiline märgitakse kasvatajate all).

Rida 07 – „muu kasvatusala töötaja“ näidatakse kasvatuses seotud töötajad, kelle kvalifikatsioon ei vasta kasvataja ametikohale kehtestatud nõuetele (pole läbinud abikasvatajatele ettenähtud täienduskoolitust sotsiaalhoolekande seaduses määratud aja jooksul (sotsiaalhoolekande seadus § 123 lg 3: kolme aasta jooksul). Juhime tähelepanu, et asenduskoduteenuse osutaja on kohustatud tagama, et temaga lepingulises suhtes olev kasvatusala töötaja vastaks sotsiaalhoolekande seaduse § 123 / § 124 sätestatud nõuetele.

Read 08-14 kajastatakse teised ridadel loetletud spetsialistid, kes tegelevad otseselt asenduskoduteenusel lastega (ka täisealiste teenuste kasutajatega).

Rida 15 – „Muu“ näidatakse teised eelnevatel ridadel mitte kajastatud spetsialistid, kes tegelevad asenduskoduteenusel lastega (ka täisealiste teenuste kasutajatega) ning ka asutuse juhtkonda või juhtiva keskastme spetsialistide hulka kuuluvaid töötajad **ainult juhul** kui nad tegelevad otseselt asenduskoduteenuse kasutajatega .

Töölepingu alusel töötavad Isikud jaotatakse täis- ja osatööajaga töötajateks:

1) täistööajaga töötaja on isik, kelle tööaeg on reeglina 40 tundi. Teatud puhkudel võib olla täistööaeg lühem (alaealine, tervisekahjulikul tööl töötaja, õpetaja jne) või pikem nädal töösisekorra eeskirja järgi;

2) osalise tööajaga töötaja on isik, kes töötab osalise tööpäeva või osalise tööaega/kuuga; kes töötab ajutiselt osalise tööajaga tööandja algatusel.

Töövõtulepinguga, käsunduslepinguga töötaja on isik, kellega on sõlmitud töövõtuleping, käsundusleping ja kellele töötasult maksab sotsiaalmaksu tööandja.

Täidetud ametikohtade arv (veerg 1) – näidatakse ametikohal töötamise koormuse (töömahu) järgi aruandeaasta lõpu seisuga. Aruandeperioodi lõpu seisuga peatatud töölepinguid (tööandja koosseisunimekirjas olevaid lapsehoolduspuhkusel või ajateenistuses viibijaid) ei arvestata.

Töötajate arv aasta lõpus (veerg 2) – näidatakse aruandeaasta lõpu seisuga tegelikult töötavate füüsiliste isikute arv, olenemata sellest, kas isik töötas täis- või osalise koormusega (aruandeperioodi lõpul tööandja koosseisunimekirjas olevaid lapsehoolduspuhkusel või ajateenistuses viibijaid ei arvestata).

Aasta keskmine töötajate arv taandatud täistööajale (veerg 3) – arvu leidmiseks summeeritakse kuude töötajate keskmised arvud (isik-kuud) ja jagatakse 12-ga (12 kuud töötanud isik täisajaga $12 \times 1 / 12 = 1$; 6 kuud töötanud isik täisajaga $= 6 \times 1 / 12 = 0,5$).

Kui isik on töötanud mõnes kalendrikuus vähem kui terve kuu, siis arvestatakse proportsionaalselt töötatud tööpäevade ja kalendrikuus tema ettenähtud tööpäevade järgi isiku kuu maht (näiteks isik töötas 10 päeva kalendrikuust, milles oleks pidanud töötama 20 päeva, siis see kalendrikuu läheb arvesse töötatud mahus $0,5$ sest $10 / 20 = 0,5$).

Osalise töötajaga töötajad arvestatakse proportsionaalselt töötatud aja järgi (näiteks töötaja, kes töötab lepingu järgi 10-tunnise töönalalaga, arvestatakse $0,25$ -na, sest $10 / 40 = 0,25$ – eelduseks on et täistööaeg = 40 tundi nädalas). Kui töötajate tööaeg arvestatakse summeeritult arvestusperioodi kohta (graafiku alusel töötavad isikud, kelle puhul ei pruugi olla iga töönalala kohta täistööaja normiks 40 tundi), siis lähtutakse arvestusperioodil töötaja töötatud koormusest.

Näide aasta keskmise töötajate arvu leidmiseks taandatuna täistööajale:

- üks töötas täistööajaga (koormus 1,0) 11 kuud ja 1 kuu 21-st tööpäevast 12 – arvestus täistööajale $(11 \times 1) / 12 + (12 / 21) / 12 = 0,96$
- teine töötas 11 kuud koormusega $0,5$ – arvestus täistööajale $(11 \times 0,5) / 12 = 0,46$
- kolmas töötas 7 kuud koormusega $0,5$ – arvestus täistööajale $(7 \times 0,5) / 12 = 0,29$
- neljas töötas 12 kuud koormusega $0,25$ – arvestus täistööajale $(12 \times 0,25) / 12 = 0,25$

Seega on kõigi näites toodud töötajate aasta keskmine arv taandatult täistööajale $0,96 + 0,46 + 0,29 + 0,25 = 1,96$.

Täistööajale taandatud töötajate keskmist arvu on võimalik leida ka jagades aastas töötatud tundide arvu tööajanormtundidega aastas.

Täpsemalt on aasta keskmise töötajate arvu, taandatult täistööajale arvestamiseks võimalik kasutada ka Statistikaameti selgitust, aadressil: http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Majandus/12Palk_ja_toojeukulu/01Palk/02Aastastatistika/PA_5311.htm

Töötasu kokku (veerg 4) – näidatakse kõik arvestatud töötasu liigid – põhitasu, regulaarne lisatasu (k.a kvalifikatsiooni-, keele- ja staažitasu jt regulaarsed tasud), lisatasud ületundide, öiselajal, riigipühadel ja puhkepäevadel töötamise eest. Siia kuuluvad ka lisatasud ja preemiad (kuu-, kvartali- ja aastapreemia, jõulutoetus jms) ning põhi- ja lisapuhkuse (k.a puhkusekompensatsioonid) tasu, taseme- ja tööalasel koolitusel viibimise ajal makstud tasud jms.

Summad näidatakse brutopalgana koos tasudelt kinnipeetud kohustuslike maksetega (nt. koos tulumaksuga, töötaja töötuskindlustuse ja pensionikindlustuse II samba maksuga, kui need maksud peeti kinni).

Siia ei kuulu ühekordsed preemiad tähtpäevade puhul, toetus juubeli, sünni, surma puhul ning hüvitised töösuhte lõpetamisel ega ka mitterahaline tasu (boonustasu).

Keskmine töötasu kuus (veerg 5) – arvutab arvutiprogramm, aruande esitaja ei täida. Töötasu kokku (veerg 4) jagatud aasta keskmise taandatud täistööajaga (veerg 3) / aasta kuudega ehk 12-ga.

Read 06, 16 – arvutab arvutiprogramm, aruande esitaja ei täida.